

N:o 22.

Ank. till Riksd. kansli den 16 februari 1894, kl. 6 e. m.

Utlåtande, i anledning af Kongl. Maj:ts i statsverkspropositionen gjorda framställningar om anslag dels till nya byggnader vid statens jernvägstrafik, dels ock till rörlig materiel vid statens jernvägar.

(R. A.)

I statsverkspropositionen har Kongl. Maj:t föreslagit Riksdagen dels att för år 1895 anvisa å riksstatens sjetta hufvudtitel, till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik, 220,000 kronor, dels ock att, till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens jernvägar, för år 1895 bevilja ett anslag af 1,250,000 kronor samt deraf anvisa å riksstaten utom hufvudtitlarne 600,000 kronor, med rätt för Kongl. Maj:t att af återstående beloppet, 650,000 kronor, i mån af behof, redan under år 1894 lyfta 500,000 kronor.

Af det vid ofvan berörda proposition fogade statsrådsprotokoll öfver civilärenden den 13 sistlidne januari inhemtas, att jernvägsstyrelsen i skrifvelse af den 30 november 1893 hos Kongl. Maj:t hemställt om ett anslag för år 1895 af 375,000 kronor för nya byggnader och anläggningar, att användas på följande sätt:

Bih. till Riksd. Prot. 1894. 4 Saml. 1 Afd. 13 Häft. (N:o 22).

»Byggnader och anläggningar.

	Beräknad kostnad.
<i>Vid Åby:</i> uppförande af bostäder åt två stationskarlar, hvilka nu till olägenhet såväl för tjensten som för dem sjelfva måste bo vid pass en halftimmes väg från stationen och icke utan dryga kostnader kunna erhålla bostäder på närmare håll	kr. 4,500: —
<i>Vid Fiskeby:</i> utvidgning af spårsystemet i syfte att till denna station kunna förlägga flere vid Eksund nu anordnade tågmöten, hvarigenom personalen vid sistnämnda station, hvars trafik under de senare åren nedgått, kunde minskas	,, 8,000: —
<i>Vid Malmslätt:</i> utvidgning af spårsystemet, som till följd af trafikens ökning — hufvudsakligen under pågående militärmöten — är otillräcklig	,, 9,000: —
<i>Vid Hallsberg:</i> tillbyggnad af matsalarna och restaurationslokalen, hvilka länge visat sig otillräckliga	,, 10,000: —
Detta anslag begärdes redan för åren 1891 och 1892, men blef då ej beviljadt.	
<i>Vid II trafikdistriktet:</i> inlösen af jord för snöskärmar utmed banan för att hindra snöns hopande å denna	,, 4,700: —
<i>Vid Lund:</i> tillbyggnad af godsmagasinet, som till följd af trafikens ökning är otillräckligt	,, 8,800: —
Vid jmförelse mellan kvantiteter vid stationen afsändt och anländt gods under 1872 och 1892 visar sig en ökning för sistnämnda år, motsvarande för afsändt gods vid pass 26 och för anländt gods 90 procent.	
<i>Vid Örtofta:</i> uppförande af bostäder åt tre af stationsbetjeningen, som till följd af anläggningen af det vid stationen belägna sockerbruket med dess stora arbetarepersonal numera icke kunna få hyra bostäder i stationens närhet	,, 7,300: —
<i>Vid Killeberg:</i> förlängning af spåren, på det möten med de långa godstågen må kunna ske utan den stora tidsutdrägt, som nu förorsakas af att tågen måste delas	,, 2,500: —
Transport	kr. 54,800: —

	Transport	kr.	54,800: —
<i>Vid Elmhult:</i> uppförande af stall för tre lokomotiv	„		15,000: —
<i>Vid Sandsjö:</i> förlängning af mötesspårerna af samma skäl som för Killeberg angifvits	„		1,400: —
<i>Vid Nässjö:</i> uppförande af stall för fyra lokomotiv	„		24,000: —
<i>Vid Kil:</i> utvidgning af spårsystemet för beredande af plats dels för ankommande godsvagnar äfvensom för de 5 å 6 tåg, som samtidigt behöfva å stationen intagas, dels ock för verkställande af erforderliga vagnöfverflyttningar mellan dessa tåg	„		5,400: —
<i>Vid Tomtebodas:</i> uppförande af en vagnreparationsverkstad med jordanskaffning, hvarom framställning redan gjorts för åren 1893 och 1894	„		155,000: —
<i>Vid Värtan:</i> anläggning af en 180 meter lång lastkaj jemte vägomläggning i syfte att vid stationen verkställa åtskilliga lastningar och lossningar af transportföremål, hvilka till följd af bristande utrymme vid Stockholms norra station icke kunna vid denna station verkställas	„		8,000: —
<i>Vid Hedens hållplats,</i> belägen mellan Järbo och Ockelbo stationer: utläggning af ett sidospår och uppförande af bostad för platsvakten	„		9,000: —
Ordnandet af de stora transporter af träkol och andra skogsprodukter, som hvarje vinter pågå å denna bandel, försvåras mycket deraf, att någon tågmötesplats icke finnes mellan Järbo och Ockelbo stationer, som äro belägna på ett afstånd från hvarandra af 22 km.; och är det för undanröjande af dessa svårigheter, som styrelsen föreslagit nu omförmälda anordningar vid Hedens 9 å 10 km. norr om Järbo belägna hållplats, som derigenom skulle anordnas till tågmötesplats.			
<i>Vid Karsjö:</i> utvidgning af spårsystemet för underlättande af tågmöten	„		3,300: —
<i>Vid Ljusdal:</i> utvidgning af spårsystemet, som för nuvarande tåganordningar, då tre tåg samtidigt måste vara inne vid stationen, är otillräckligt	„		5,100: —
	Transport	kr.	281,000: —

	Transport	kr. 281,000: —
<i>Vid Bräcke:</i> tillbyggnad af stationshuset för beredande af ökad utrymme i expeditionslokalen och väntsalarne, hvilka lokaler redan länge visat sig otillräckliga och ännu mer komma att blifva det, då under nästa år hela den norra stambanan mellan Bräcke och Boden varder afslutad och i sin helhet öppnad för trafik		
	„	4,000: —
<i>Vid D:o:</i> uppförande af nya kolbås med tillhörande spårutläggning		
	„	5,250: —
<i>Vid Östersund:</i> fullbordande af vattenledningen till jernvägens hus, för hvars påbörjande 1894 är beräknadt ett belopp af 9,000 kronor och hvilket belopp ingår i det af Riksdagen för nämnda år beviljade anslag till nya byggnader och anläggningar		
	„	5,000: —
<i>Vid D:o:</i> utläggning af ett spår, afsedt för direkt lastning och lossning af vagnslastgods		
	„	3,800: —
Det för dylik lastning och lossning hittills använda spåret har till följd af ökad trafik under sista tiden visat sig otillräckligt. Till stationen ankommo 1891 6,562 godsvagnar och afsändes 6,549. Motsvarande siffror 1892 voro 9,467 och 9,497, utvisande en ökning af 44 à 45 procent. Till fullföljande af förut påbörjade anordningar för vexelförreglings- och förbättrade signalapparater vid en del stationer å bandelar, på hvilka snälltåg framgå		
	„	50,000: —
Diverse utgifter		
	„	25,950: —
		<hr/>
		Summa kronor 375,000: — »

För anskaffande af *ny rullande materiel* hemställde jernvägsstyrelsen om ett anslag för år 1895 af 1,260,000 kronor, deraf, med afseende å angelägenheten att en del af de oundgängligaste fordonen måtte kunna anskaffas redan under år 1894, 500,000 kronor borde redan under innevarande år ställas till Kongl. Maj:ts förfogande; och har styrelsen om behovet af detta anslag anfört följande:

»Med bifall till styrelsens derom gjorda hemställningar aflät Eders Kongl. Maj:t till 1893 års Riksdag nådiga propositioner om beviljande af dels 800,000 kronor till stambaneliniens mellan Vännäs och Boden utrustning med erforderlig rullande materiel, hvilken styrelsen uti sin underdåniga skrifvelse den 14 december 1892 anmälde kunna för när-

maste tiden inskränkas till 6 lokomotiv med reservdelar, 12 person-, post- och bagagevagnar, 60 godsvagnar samt axlar och hjul jemte apparater för bromsning, belysning och uppvärmning m. m., dels 500,000 kronor till inköp af 250 malmvagnar till Gellivare-banan. Riksdagen beviljade det förra beloppet, men det senare icke direkt utan endast på det sätt, att af det beviljade beloppet för stambanelinien finge användas till malmvagnarnes inköp för Gellivare-banan redan under år 1893 ett belopp af 500,000 kronor. Efter det detta inköp blifvit verkställt, återstodo således för anskaffning af den till stambanelinien behöfliga materielen endast 300,000 kronor, och inköptes för denna summa efter nådigt bemyndigande 5 lokomotiv och 3 personbogievagnar. För det ofvannämnda, för sagda stambana uppgifna behovets fyllande, hvartill erfordras:

1 lokomotiv med reservdelar	50,000 kronor
9 person-, post- och bagagevagnar	180,000 „
60 godsvagnar	180,000 „
axlar och hjul	65,000 „
apparater för bromsning, belysning och uppvärmning ...	15,000 „
samt reservdelar till de 5 inköpta lokomotiven	10,000 „

eller tillsammans 500,000 kronor

anhåller styrelsen, att Eders Kongl. Maj:t täcktes föreslå Riksdagen att för år 1895 anvisa sagda redan beviljade, men till inköpet af malmvagnarne använda andel, 500,000 kronor, af anslaget för stambanelinien.»

»Jemte anhållan om detta anslag, afsedt i främsta rummet för tillgodoseende af den snart i sin helhet öppnade nordligaste stambanan, nödgas styrelsen, med anledning af den alltjemt, om ock långsamt, fortgående utvecklingen af transportererna å statsbanorna i allmänhet, hemställa om en förstärkning i den rullande materielen för att kunna möta de ständigt växande krafven på transportmedel. I ett jernvägsnät med så stor utsträckning som hos oss är det naturligtvis gods rörelsen, som fordrar riklig tillgång på materiel, i synnerhet emedan här icke förekommer någon koncentrerad eller under större delen af året fortgående trafik, utan varuomflyttningarne ske än här än der, inom eller mellan ofta vidt skilda områden, och lediga vagnar esomoftast måste hemtas från fjerran håll för att tillhandahållas stationer, der gods redan väntar eller är anmaldt till försändning, hvilka vagnar, efter det transportererna i fråga blifvit verkställda, måste skickas vidt omkring för att på andra håll upptaga då tillgänglig last. Huru gods rörelsen och be-

gagnandet af godsvagnarna år från år tilltagit visa noggsamt de årligen afgifna årsberättelserna, uti hvilka, jemte uppgifterna för det år, berättelsen afser, äro sammanförda motsvarande data för de fem föregående åren. Sålunda finnes, i afseende på den senast förflutna tiden, af berättelsen för år 1892, att det utförda godstransportarbetet vuxit från 256 millioner tonkilometer för år 1887 till 336 millioner för år 1892, och att de af godsvagnarna genomlupna väglängderna, räknade i axelkilometer, stigit från 147 millioner under det förra till 186 millioner under det sistnämnda året. En beräkning af medelstigningen år från år gifver vid handen, att arbetet för godsforstringen under nämnda period i medeltal stigit med 4 och vagnarnes väglängder med 3,5 procent i förhållande till medeltalen af de absoluta arbetskvantiteterna för de ifrågavarande sex åren.»

»På grund af denna tillväxt och emedan man till följd af de ansenliga försändningar af tomvagnar, som måste ske mellan afhemtningsstationer, icke kan hoppas att kunna tillgodogöra sig vagnarna väsentligen förmånligare än under nuvarande förhållanden, är det angeläget, att godsvagnsparken snarast förstärkes med åtminstone 3 procent; och hemställer styrelsen därför, att Eders Kongl. Maj:t måtte hos Riksdagen utverka ett anslag till anskaffning af 300 godsvagnar, hvaraf en tredjedel täckta; och då

100 täckta godsvagnar kosta	300,000 kronor
200 öppna " "	280,000 " "
samt axlar och hjul dertill kosta	180,000 " "

torde såsom anslag till nu nämnda ändamål hos Riksdagen begäras ett belopp af 760,000 kronor.»

»Samtliga ofvan angifna slag af rörlig materiel äro afsedda att utföras i enlighet med redan å statsbanorna befintliga och af Eders Kongl. Maj:t godkända typer, nemligen: lokomotiv, sexkoppladt af godstågstypen Kd., person-, post- och bagagevagnarne efter bogiesystemet, de förstnämnda med kombinerad II och III klass, de senare äfven kombinerade för post och bagage, samt godsvagnarna fyrhjuliga, 200 stycken öppna och de öfriga 160 täckta.»

»Summan af de båda belopp, som enligt ofvanstående visats vara erforderliga för anskaffning af rörelsemateriel, utgör således 1,260,000 kronor.»

Med afseende å hvad t. f. chefen för generalstaben i ett uti statsrådsprotokollet intaget yttrande anmärkt emot den ifrågasatta anläggningen af en vagnreparationsverkstad vid Tomtebodas har chefen för civildepartementet ansett ytterligare utredning böra ega rum, innan det kunde

ifrågakomma att bevilja medel till en dylik anläggning. Men då i öfrigt icke något syntes vara att erinra emot det af jernvägsstyrelsen för år 1895 begärda anslaget till nya byggnader och anläggningar, ansåg departementschefen detsamma böra bestämmas till 220,000 kronor. Icke heller hade departementschefen, i afseende å hvad styrelsen hemställt i fråga om anslag till anskaffande af ny rullande materiel, annat att anmärka, än att anslaget belopp utan olägenhet torde kunna afrundas till 1,250,000 kronor.

Utskottet hemställer,

att Riksdagen må

- a) för år 1895 anvisa under riksstatens sjetta hufvudtitel, till utförande af nya byggnader och anläggningar vid statens jernvägstrafik, 220,000 kronor; och
- b) bevilja, till anskaffande af ny rörlig materiel vid statens jernvägar, 1,250,000 kronor.

Om sättet för anskaffande af det under mom. b) omförmälda belopp äfvensom om Kongl. Maj:ts framställning, att en del af samma belopp måtte utgå redan under detta år, kommer utskottet att framdeles afgifva yttrande.

Stockholm den 16 februari 1894.

På statsutskottets vägnar:

GUSTAF SPARRE.
